

Koulun laatua etsimässä

Ninja Hienonen
Helsingin yliopisto, Koulutuksen arviointikeskus
Koulutuksen arviointi ja etiikka 17.3.2014

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Hienonen, Koulutuksen arviointi ja etiikka

www.helsinki.fi/yliopisto

17.3.2014

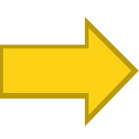
1

Arviointi

- Opetuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.”

Perusopetuslaki 628/1998 21 §

velvoite (koulun julkinen rahoitus)

laadun arviointi itsearviointia?

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

2

Mitä on laatu?

Laadun käsitteen määrittelyn vaikeus: mitä on laatu, mikä on laadukasta, miten laatua voi mitata?

- ”Et voi johtaa sellaista, mitä et voi mitata.”

Kaplan & Norton 1992: The Balanced Scorecard
- Ei vain mitä tahansa, mitä voi mitata
- ”Sellaista, mitä ei voi mitata, ei ole.”
- Ei synny itsestään, ei voi lisätä jälkikäteen

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

3

Koulun laadun arviointi

Laatutyö tarkoittaa opetustoimessa tulevaisuuden kehityssuunnan tietoista valintaa ja systemaattista toimintaa sinne pääsemiseksi. Tavoitteena myös oppilaiden, opettajien ja muun henkilökunnan toimintaedellytysten ja hyvinvoinnin parantaminen.

Kuusisto 2013

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäytymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

4

Koulun laadun arviointi

- Mittaamista, arviointia, vertaamista?
 - Arviointi aina arvottamista, vertaamista asetettuihin kriteereihin, muihin

MIKSI?

- Tavoitteet: kehittää koulutusta, tukea oppimista, varmistaa koulutuksen laatu, tuottaa tietoa päätöksentekoon ja kansainväliseen vertailuun
- Koulutuspalveluiden laadun turvaaminen ja valtakunnallinen vertailukelpoisuus (tasa-arvo)

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäytymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

5

Yksi tapa lähestyä laatua

Mitä varten koulu on?

- Kansallinen taso
 - Koulujärjestelmä, lait, asetukset, opetussuunnitelma
- Koulutuksen järjestäjän taso
 - Kouluverkko, kouluhallinto, edellisten soveltaminen
- Koulun taso
 - Edellisten soveltaminen > laatukriteerit
- Oppilaan taso
 - Miten järjestetty koulu on juuri minulle paras?
- Opettajan taso
 - Koulu työpaikkana

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

6

Laadunarviointi ja arviointitiedon käyttö

- Tiedon hankinta, tulkinta ja käyttö päätöksentekotilanteissa
- Arvioinnin kolme näkökulmaa
 - tulosvastuuarviointi
 - tiedontuotantoarviointi
 - kehittämisarviointi (Chemlisky 1997)
 - ➡ Laadun arviointi kehittämisarviointia?
- Arviointitietoa ei synny vain arvioinnin lopputuotteena, vaan myös useassa vaiheessa arviointiprosessin kuluessa (Alkin & Taut 2003)

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

7

Laadun arviointi itsearviointina

Toimijan tai organisaation omaan toimintaan, sen edellytyksiin ja tuloksiin kohdistuvaa arviointia

➡

Tiedon kerääminen

➡

Oman toiminnan kehittäminen

➡

Oma-aloitteista

➡

Ulkopuolisen tahon edellyttämää

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

8

OKM: Perusopetuksen laatukriteerit 2012

- [Perusopetuksen laatukriteerit](#)
- Perusopetuksen laatukriteerit on kansallinen laadun arvioinnin viitekehys
- Informaatio-ohjauksen väline: ohjataan perusopetuksen järjestämistä koskevia säädöksiä, tuotetaan tietoa paikallisen tason tietoa perusopetuksen rakenteellisesta ja toiminnallisesta laadusta

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

9

OKM: Perusopetuksen laatukriteerit 2012

- Laatukriteerit on asiakirjana suositusluonteinen ja käyttäminen perustuu vapaaehtoisuuteen – ei yhtenäistä ja systemaattista laadunarviointijärjestelmää, kunnille pallo laadunarvioinnin toteuttamisesta
- Myös rahoitusohjaus mukana
 - OKM jakanut erityisavustusta 2010 (3, 2 milj. €) & 2011 (2,7 milj. €)
 - Laatutyötä tehdään myös OKM:n OSAAVA-rahalla (mm: Helsingin Hyvin Toimiva Koulu)

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.201410

OKM: Perusopetuksen laatukriteerit 2012 – viitekehys

- Kriteerit kertovat, millaista toiminnan tulisi olla. Ne sisältävät teema-alueittain jaoteltuja kysymyksiä, joiden avulla opetuksen järjestäjä voi arvioida toimintaansa ja luoda konkreettisia tavoitteita mahdollisten epäkohtien korjaamiseksi ja toimintansa kehittämiseksi

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

23.11.201211

OKM: Perusopetuksen laatukriteerit 2012

ESIMERKKI

Oppilaan kohtaaman opetuksen laatu: 6 Opetus ja opetusjärjestelyt

Kriteeri

”Opetusryhmien suositeltava enimmäiskoko on keskimäärin 20–25.”

Kysymys

Miten opetusryhmien koko on vaikuttanut oppilaiden opetukseen, ohjaukseen ja tukeen?

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.201412

Koulun laatumittari

© Koulutuksen Arviointikeskus HY

- Kunnissa ja kouluissa tehtävän laadunarviointityön avuksi Laatumittarin
 - pohjautuu OKM:n laatukriteereihin
- Laatumittarissa kutakin osa-aluetta arvioidaan koulun arkeen liittyvien konkreettisten väittämien avulla
 - Suurin hyöty mittarista, kun koulun laaturyhmä tai eri henkilöstöryhmät yhdessä pohtivat sen avulla
- [Laatumittari](#)

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

www.helsinki.fi/yliopisto

23.11.2012

13

OKM: Perusopetuksen laatukriteerit 2012

ESIMERKKI

Oppilaan kohtaaman opetuksen laatu: 6 Opetus ja opetusjärjestelyt

Kriteeri

"Opetusryhmien suositeltava enimmäiskoko on keskimäärin 20–25."

Kysymys

Miten opetusryhmien koko on vaikuttanut oppilaiden opetukseen, ohjaukseen ja tukeen?

➡ MITEN TÄTÄ VOISI ARVIOIDA?

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

14

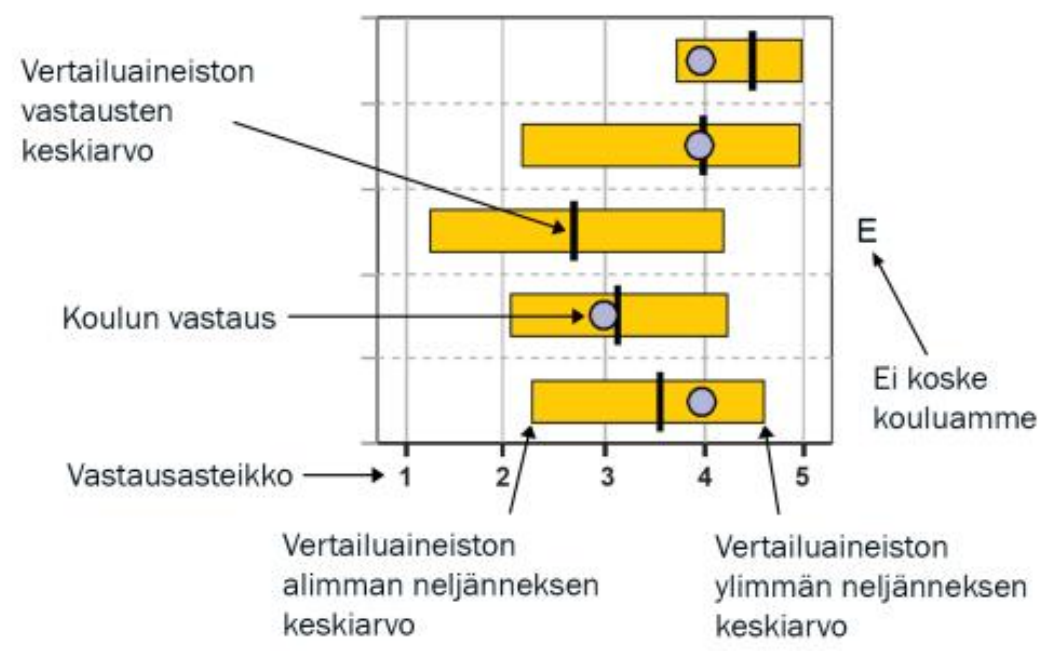

Koulun laatumittari

© Koulutuksen Arviointikeskus HY

Laatumittarin raportissa oman koulun vastaukset suhteutetaan muiden koulujen vastauksiin

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.2014

15

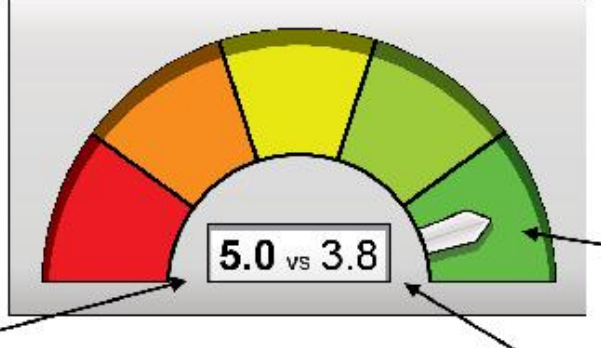

Koulun laatumittari

© Koulutuksen Arviointikeskus HY

Laatumittarin raportissa oman koulun vastaukset suhteutetaan muiden koulujen vastauksiin

Kunnan keskiarvo mittarilla

Vertailuaineiston keskiarvo

Kunnan / koulun keskiarvo

HELSINGIN
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

www.helsinki.fi/yliopisto

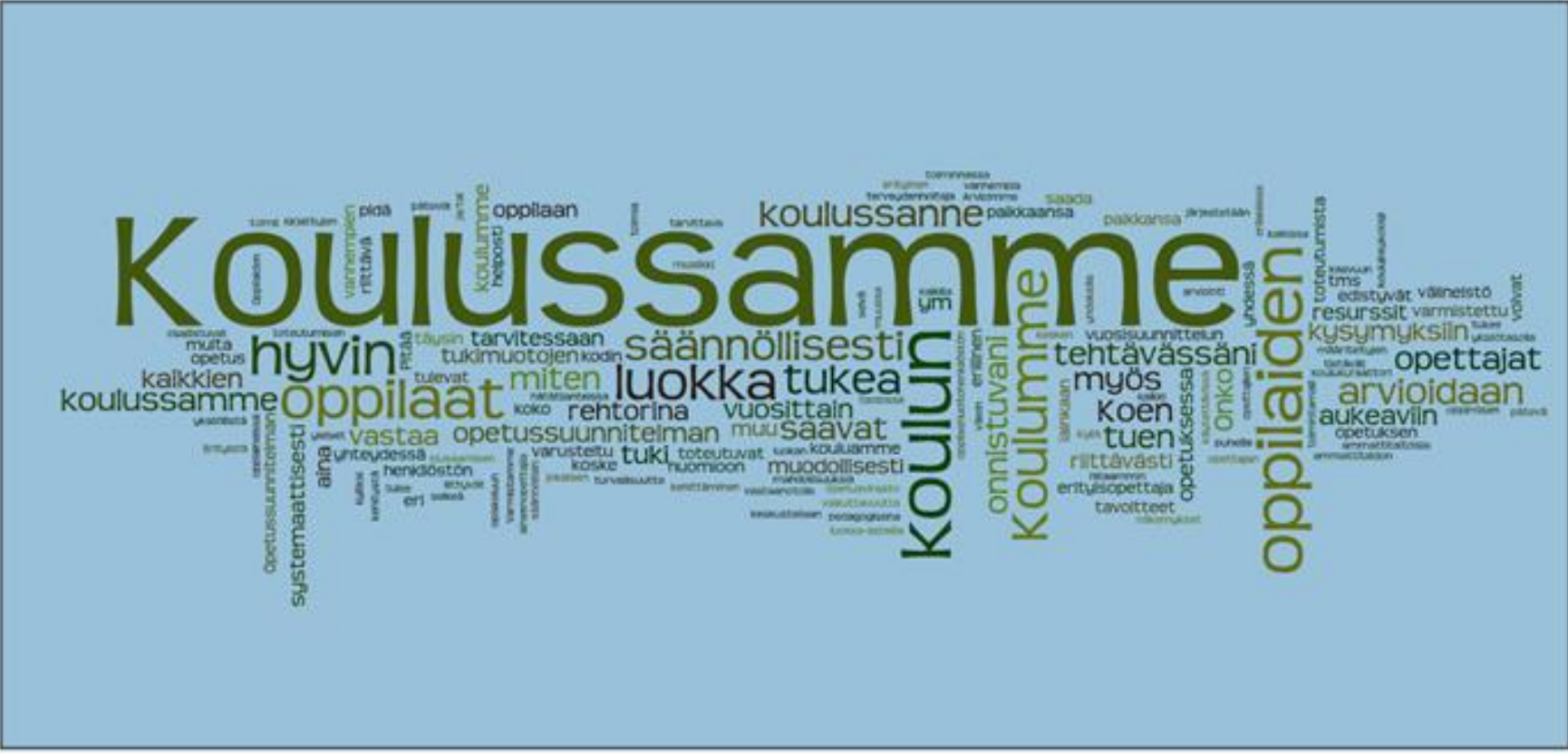
24.3.201416

LAATUMITTARI

sanoina

Käyttäjymistieteellinen tiedekunta / Henkilön nimi
/ Esityksen nimi

24.3.201417

Pohdintaa

- OKM:n laatumittarit auttaneet kouluja ja opetuksen järjestäjiä arvioimaan ja ehkä hahmottamaanakin toimintaansa pelkkiä opetussuunnitelman perusteita tarkemmin?
- Laatuna tulee kuitenkin mitattua vain niinä koulun toiminnan osa-alueina, jotka sisältyvät kriteereihin
- Muun muassa oppimistulokset jäävät tämän laadun ulkopuolelle tai niiden oletetaan olevan kausaalisessa suhteessa kriteereissä esiin nostettuihin tekijöihin

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

www.helsinki.fi/yliopisto

24.3.201418

Lähteet

- Alkin, M. C. & Taut S. M. 2003. Unbundling evaluation use. *Studies in Educational Evaluation* 29, 1–12.
- Chelimsky, E. 1997. The coming transformations in evaluation. Teoksessa E. Chelimsky & W.R. Shadish (toim.) *Evaluation for the 21st century. A handbook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 1–26.
- Karvonen, J. (2010). Laadunhallinta opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa. Kuntaliiton verkkojulkaisu. Kuntaliitto.
- Kuusinen, R. 2013. Laatu perusopetuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Lahtinen, M. & Lankinen, T. 2013. Koulutuksen lainsäädäntö käytännössä. Helsinki: Tietosanoma.
- OKM (2009). Perusopetuksen laatukriteerit. Opetusministeriön julkaisu 2009:19. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepoliitiikan osasto.
- OKM (2010). Perusopetuksen laatukriteerit. Opetusministeriön julkaisu 2010:6. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepoliitiikan osasto.
- OKM (2002). Terveellisen ja turvallisen opiskeluympäristön laadun arvioinnin perusteet perusopetusta varten. Taustamuistio. 27: 2002. Opetusministeriö.

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

www.helsinki.fi/yliopisto

22.11.2012

19
